

Usnesení Nejvyššího soudu SR ze dne 31.12.1991, sp. zn. 9 Co 148/91, ECLI:CZ:NSSR:1991:9.CO.148.1991.1

Číslo: 51/1992

Právní věta: Ak rezortný zoznam prác zaradených do II.pracovnej kategórie v čase priznania starobného dôchodku vyžaduje u určitých prác, aby pracovníci pri plnení pracovných úloh prichádzali do priameho trvalého alebo prevažného styku s infekčným materiálom, poprípade s infekčnými pacientmi, nemožno vychádzať iba z popisu práce pracovníka, ale treba využiť všetky v úvahu prichádzajúce dôkazné prostriedky na zistenie toho, či u pracovníka išlo o sústavný alebo aspoň prevažný výkon práce s infekčným materiálom (infekčnými pacientmi).

Soud: Nejvyšší soud SR

Datum rozhodnutí: 31.12.1991

Spisová značka: 9 Co 148/91

Číslo rozhodnutí: 51

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Dokazování, Důchod, Sociální zabezpečení

Předpisy: 100/1988 Sb. § 14
§ 18

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 51

Ak rezortný zoznam prác zaradených do II. pracovnej kategórie v čase priznania starobného dôchodku vyžaduje u určitých prác, aby pracovníci pri plnení pracovných úloh prichádzali do priameho trvalého alebo prevažného styku s infekčným materiálom, poprípade s infekčnými pacientmi, nemožno vychádzať iba z popisu práce pracovníka, ale treba využiť všetky v úvahu prichádzajúce dôkazné prostriedky na zistenie toho, či u pracovníka išlo o sústavný alebo aspoň prevažný výkon práce s infekčným materiálom (infekčnými pacientmi).

(Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. 12. 1991, [9 Co 148/91](#))

Slovenská správa sociálneho zabezpečenia rozhodnutím z 25. 4. 1990 nevyhovela žiadosti navrhovateľky o hodnote doby zamestnania od 1. 4. 1967 do 31. 12. 1978 v druhej pracovnej kategórii s odôvodnením, že OÚNZ v T. ako zamestnávateľská organizácia navrhovateľky oznámila, že zvýhodnenie za druhú pracovnú kategóriu jej neprislúcha. Z uvedeného dôvodu bola vykonaná aj

oprava evidenčných listov.

Krajský súd v Bratislave na návrh navrhovateľky preskúmal toto rozhodnutie a svojím uznesením ho potvrdil. V odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že pracovnú činnosť navrhovateľky ako laborantky na oddelení klinickej biochémie nemožno hodnotiť v druhej pracovnej kategórii, lebo Výnos Ministerstva zdravotníctva SR č. Z-513/1990-C/4, ktorý už uvedenú pracovnú činnosť zaraduje do druhej pracovnej kategórie, nadobudol účinnosť až 1. 1. 1991, t. j. potom čo bol navrhovateľke priznaný starobný dôchodok (rozhodnutím orgánu sociálneho zabezpečenia z 24. 1. 1990). 1)

Navrhovateľka sa odvolala proti uzneseniu súdu prvého stupňa a navrhla ho zmeniť, preskúmané rozhodnutie orgánu sociálneho zabezpečenia zrušiť a vysloviť záväzné stanovisko, že zamestnanie zdravotnej sestry na oddelení klinickej biochémie v spornom období treba hodnotiť ako zamestnanie zaradené do druhej pracovnej kategórie. Poukázala aj na skutočnosť, že jej spolupracovníčky boli pre dôchodkové účely zaradené taktiež do druhej pracovnej kategórie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie súdu prvého stupňa zrušil (§ 221 ods. 1 písm. a/ O. s. p.) a vec mu vrátil na ďalšie konanie a na nové rozhodnutie.

Z odôvodnenia:

Pre zaradenie do príslušnej pracovnej kategórie je podstatné, či určité práce patria alebo nepatria do tej-ktorej pracovnej kategórie. Zásady pre zadelenie zamestnania do druhej pracovnej kategórie sú uvedené v ustanovení § 14 ods. 3 zákona č. 100/1988 Zb. Sú to všetko zamestnania vykonávané v rizikovom pracovnom prostredí, so škodlivými látkami, pričom tieto podmienky (škodlivosť a rizikovosť) musia mať dlhodobý charakter a musia prevažovať nad ostatnými prácami. Ministerstvá, v odboroch pôsobnosti ktorých sa vykonávajú práce, ktoré odôvodňujú zaradenie zamestnania do I. alebo II. pracovnej kategórie, vydávajú svojimi výnosmi rezortné zoznamy zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie. Pracujúcemu potom môže byť vykonávaná práca hodnotená v I. alebo v II. pracovnej kategórii, len keď názov zamestnania (funkcia), ktoré vykonáva, a jeho číslo podľa kvalifikačného katalógu je uvedené v príslušnom rezortnom zozname, ktorý je záväzný tak pre orgány sociálneho zabezpečenia, ako aj pre všetky organizácie v pôsobnosti príslušného rezortu. Pri zmene zaradenia do preferovanej pracovnej kategórie (§ 18 ods. 4 zákona č. 100/1988 Zb.) započítava sa doba podľa nového zaradenia od začiatku jej preukázaného výkonu, ak je to výhodnejšie, inak od účinnosti výnosu, ktorým bola táto zmena vykonaná. Táto zásada však platí iba vtedy, ak deň, od ktorého sa priznáva dôchodok, spadá do obdobia po účinnosti tohto výnosu.

V preskúmvanej veci bol navrhovateľke priznaný starobný dôchodok od 1. 1. 1990, a to ako pracovníčke III. pracovnej kategórie. V tomto čase v rezorte zdravotníctva platil Zoznam zamestnaní zaradených v zdravotníctve do I. a do II. pracovnej kategórie pre účely dôchodkového zabezpečenia z 15. 7. 1978 č. Z-8328/1978-C/4, jeho doplnok z 28. 10. 1981 č. Z-7403/1981-C/4 a ďalší doplnok z 31. 8. 1984 č. Z-5927/1984-C/4. Navrhovateľka však žiadala hodnotiť jej pracovnú činnosť v II. pracovnej kategórii podľa ďalšieho doplnku rezortného zoznamu, uskutočneného Výnosom Ministerstva zdravotníctva SR z 10. 8. 1990 č. Z-513/1990-4/4, ktorý nadobudol účinnosť 1. 1. 1991, lebo podľa všetkých informácií, ktoré obdržala podľa rezortného zoznamu a jeho doplnkov platných v čase priznania starobného dôchodku, výkon jej pracovnej činnosti nebolo možné hodnotiť v preferovanej pracovnej kategórii. Súd prvého stupňa v dôvodoch svojho uznesenia správne poukázal na nedôvodnosť požiadavky navrhovateľky, keď doplnok rezortného zoznamu z 10. 8. 1990 nadobudol účinnosť až 1. 1. 1991, t. j. až potom, čo jej starobný dôchodok už bol priznaný.

Na druhej strane sa však súd prvého stupňa nezaoberal otázkou, či navrhovateľkou vykonávaná práca zodpovedá zamestnaniu zaradenému do II. pracovnej kategórie podľa rezortného zoznamu (prípadne jeho doplnku) z 28. 10. 1981 č. Z-7403/1981-C/4. Podľa písm. ch) uvedeného doplnku (na

ktoré poukázalo i Ministerstvo zdravotníctva SR vo svojom liste adresovanom bývalému Západoslovenskému KNV zo 17. 10. 1988, nachádzajúcom sa v dávkovom spise Slovenskej správy sociálneho zabezpečenia do preferovaných pracovných kategórií nemožno pre účely dôchodkového zabezpečenia zaradiť (okrem iných pracovných činností) aj pracovnú činnosť na oddeleniach klinickej biochémie, pokiaľ nejde o pracovníkov, ktorí na týchto pracoviskách prichádzajú pri plnení pracovných úloh do priameho, trvalého alebo aspoň prevažného styku s infekčnými pacientmi alebo s infekčným materiálom. Napriek skutočnosti, že navrhovateľka v priebehu celého konania tvrdila, že pracovala s infekčným materiálom, súd prvého stupňa pravdivosť jej tvrdenia nepreveril a nezistil ani ďalšie okolnosti relevantné pre posúdenie dôvodnosti jej nároku. Nezistoval (a to ani výsluchom navrhovateľky), či pri výkone práce navrhovateľka prichádzala do trvalého alebo aspoň prevažného styku s infekčným materiálom a či tak nespĺnila podmienku pre hodnotenie jej pracovnej činnosti v II. pracovnej kategórii v súlade s doplnkom rezortného zoznamu z 28. 10. 1981. V tomto smere bude treba dokazovanie doplniť, najmä podrobným výsluchom navrhovateľky ohľadne sústavnosti, prípadne prevažnosti prác vykonávaných s infekčným materiálom v spornom období, ďalej zadovážiť pracovnú náplň navrhovateľky a prípadne aj svedecky zisťovať skutočnosť, akú konkrétnu prácu navrhovateľka vykonávala a či výkon práce s infekčným materiálom bol sústavný alebo aspoň prevažný. Okrem toho treba zadovážiť aj štatistické prehľady, z ktorých by malo vyplývať, akým spôsobom pracovníci prichádzali do styku s infekčným materiálom.

Až po doplnení dokazovania súd prvého stupňa môže zaujať správne stanovisko na doposiaľ stále spornú otázku, či navrhovateľkou vykonávaná práca celkom zodpovedá zamestnaniu zaradenému do II. pracovnej kategórie v zmysle platného rezortného zoznamu v čase priznania starobného dôchodku.

Povinnosťou súdu prvého stupňa, ktorému sa vec vracia, bude vo veci ďalej konať podľa danej úpravy a vo veci znova rozhodnúť (§ 221 ods. 2 O. s. p.), a to aj o prípadných trovách konania (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

Poznámky pod čarou:

1) Porov. oznámenie č. 516/1990 Zb.